

OLULINE TEAVE TULUMAKSUSOODUSTUSTEGA MTÜ/SA NIMEKIRJAS OLEVATELE JA SINNA KUULUMIST TAOTLEVATELE SPORDIORGANISATSIOONIDELE - MTÜ-dele ja SA-dele

Heategevusest ja avalikust huvist tulumaksuseaduse § 11 mõistes alates 01.01.2015 Käesolevas juhendis selgitab maksuhaldur heategevust ja avalikku huvi tulumaksuseaduse (edaspidi *TuMS*) §11 tähenduses.

Sisukord

HEATEGEVUSE MÕISTE

AVALIKU HUVI MÕISTE

HEATEGEVUS ja AVALIK HUVI SPORDIVALDKONNAS

1. Heategevuse mõiste

Tulumaksusoodustusega mittetulundusühingute, sihtasutuste ja usuliste ühenduste nimekirja (edaspidi *nimekiri*) kuulumise üheks põhitingimuseks on, et ühing peab tegutsema heategevuslikult.

Järgnevalt selgitame, kuidas sisustab heategevuse mõistet maksuhaldur.

Heategevus on määratlemata õigusemõiste, mida sisustatakse igal üksikul juhtumil tulenevalt konkreetse ühingu tegevusest ja eripärast ning lähtuvalt *TuMS* § 11 poolt antud suunistele.

Tulumaksuseaduse § 11 lõige 2 punktis 2, mis kehtib alates 01.01.2015, on sätestatud, et ühing tegutseb heategevuslikult, pakkudes:

- kaupa, teenust või muud hüve peamiselt tasuta;
- või muul tulu mittetaotleval;
- või üldkättesaadaval viisil.

Üldkättesaadav viis ei tähenda, et ühingu poolt pakutavale kaubale, teenusele või muule hüvele peaks olema ligipääs igaühel, vaid see peaks olema võimalik enamusel, sh vähemalt ühingu tegutsemise piirkonna keskmisest madalama sissetulekuga inimesel.

Heategevuslikuks ei saa pidada ühingu, kelle poolt pakutav kaup, teenus või muu hüve on kättesaadav vaid keskmisest jõukamale sihtrühmale ja seda isegi juhul, kui ühingu poolt pakutav kaup, teenus või muu hüve seisneb mõnes sellises tegevuses, mille järele on ühiskonnas vajadus.

Heategevuslikult tegutseva ühingu eesmärgid selguvad eeskätt ühingu põhikirjast. Sealt on näha, kellele kaupa, teenust või muud hüve pakutakse, mis on ühingu tegevuse soovitatav tulemus ja millisel viisil tulemuseni kavatakse jõuda. Heategevusliku ühingu tegevusvaldkonnad võivad tuleneda näiteks järgmistest tegevustest (loetelu ei ole ammendav):

- vaesuse ennetamine või vähendamine;
- hariduse edendamine;
- religiooni edendamine;
- tervise või elu päästmise edendamine;
- kodakondsuse edendamine ja ühiskonna arendamine;
- rahvuskultuuri arendamine, säilitamine ja edasikandmine;
- liikumisharrastuse ja amatöörspordi edendamine;
- liikumisürituste ja spordivõistluste korraldamine;
- looduskeskkonna säilitamine, kaitsmine ja edendamine;
- noorte, eakate, haigete, puuetega, finantsilistes raskustes vm ebasoodsas olukorras inimeste aitamine;
- loomakaitse ja loomade heaolu edendamine;
- teiste heategevuslike organisatsioonide edendamine;
- riigi poolt alarahastatud sotsiaalse iseloomuga tegevusvaldkondade arendamine kindla eesmärgi saavutamiseks.

Ühing peab nimekirja taotlemisel selgitama, mis teeb tema tegevuse avalikes huvides toimuvaks ja heategevuslikuks ning kellele see on suunatud.

Ühingu tegevusest saadav kasu peab olema tuvastatav ja selgitatav, aga ei pea olema mõõdetav või koguseliselt väljendatav.

Heategevus võib olla suunatud mitte ainult konkreetsetele isikutele, vaid laiemale isikute ringile.

Heategevuseks saab pidada näiteks annetuste tegemist, heategevusliku tegevusvaldkonna edendamist, ise mingil põhjusel mitte hakkama saavate või teistega võrreldes ebavõrdsemas olukorras olevate isikute toetamist (näiteks nad vajavad kaitset, abi ja toetust ning ühingu tegevus võimaldab neil elada või tegutseda võrdväärselt teiste ühiskonnaliikmetega), vabatahtlikku tegevust teiste isikute heaolu parandamiseks, jne. Samas tuleb märkida, et tegevuste loetelu, mida käsitletakse heategevuslikena, ei piirdu eeltoodud näidetega ning seda, kas mõni tegevus on heategevuslik, saab hinnata vaid konkreetsetest asjaoludest lähtudes iga juhtumi puhul eraldi.

Tulumaksuseaduse tähenduses on heategevuse mõiste tihedalt seotud nõudega, et ühingu tegevus, sealhulgas heategevus, peab toimuma avalikes huvides. See on ka üheks põhitingimuseks nimekirja kuulumisel. Ühingu heategevuslikuks tunnistamiseks peab heategevuslik tegevus olema ühingu kogu tegevusest valdav ja olulise mahuga.

Maksuhaldur võtab ühingu heategevuslikkuse hindamisel arvesse järgmisi tegureid:

- heategevusliku tegevusega toetatakse põhikirjas loetletud valdkondi;
- ühing pakub kaupu ja teenuseid olulisel määral alla turuhinna, tasuta või üldkättesaadaval viisil;
- ühing korraldab erinevaid heategevusüritusi (koolitusi, seminare, infopäevi, perepäevi, kultuuriüritusi jms) põhiliselt tasuta;
- ühing maksab stipendiume, toetusi, osutab materiaalset abi ühingu põhikirjas sätestatud isikutele, kes sellist heategevuslikku toetamist vajavad.

Peab olema selge, kellele on ühingu heategevuslik tegevus suunatud ning kuidas see neile kasu toob. Taotluses kajastatu peab olema kooskõlas põhikirjaga ja heategevuslikule tegevusele hinnangu andmiseks hinnatakse kogu olemasolevat informatsiooni kogumis.

Heategevuslikuks ei saa pidada näiteks ühingat:

- kes müüb regulaarselt kaupu või osutab teenuseid turuhinnas ning ei kasuta saadud tulu peamiselt heategevuslikult ja avalikes huvides;
- majandusaasta jooksul korraldatakse muude tegevuste hulgas vaid mõni heategevuslik üritus või projekt ning selleks kulutatud aja ja tehtud kulude osatähtsus ühingu vastava majandusaasta kuludes on ebaoluline või
- tegevused on suunatud peamiselt ühingu liikmetele.

Heategevus ei pruugi olla planeeritud ega süsteemne tegevus ühiskonna muutmiseks, vaid võib olla ka ühekordne toiming.

2. Avaliku huvi mõiste

Tulumaksuseaduse § 11 lõige 2 punkt 1 kohaselt peab ühing tegutsema avalikes huvides.

Mõiste „avalik huvi” on määratlemata õigusmõiste ja seega ei ole sellele definitsiooni olemas. Avalikule huvile lähedane mõiste on ühiskondlik huvi.

Avalikes huvides tegutsemine tähendab, et:

- tegutsetakse ühiskonnale avatult ja ei toimu (peamiselt) teabe varjamist;
- tegutsemisega on hõlmatud maksimaalselt lai isikute ring ja ühingu liikmeks astumine ei ole ebamõistlikult piiratud;
- tegutsetakse ühiskonna kui terviku eesmärkide täitmise huvides või aidates neid ühiskonna vaesemaid rühmi, kes ei suuda ise toime tulla;
- aidatakse kaasa mingile avalikule hüvele. Avalik hüve on see, millest on huvitatud riigi kui kogukonna liikmed tervikuna, kui see puudutab enamiku ühiskonnaliikmete heaolu või suuremate sotsiaalsete gruppide hüve;
- ühing võib oma ühiskondlike tegevusi toetada majandustegevusest saadud tuluga, mis samas ei või olla ühingu peamiseks tegevuseks. Ühenduse tegevusega mitteseotud majandustegevus ei või kujuneda ebaausaks konkurentsiks mittetulundussektori ja ärisektori vahel.

Avalikes huvides tegutsevate isikute hulka ei kuulu ühingud, kelle tegevuse eesmärk ei ulatu kaugemale selle liikmete või asutajate teatud erahuvidest.

Rahvusvahelise Mittetulundusõiguse Keskuse (ICNL) koostatud mudelsätete alusel tegutsevad avalikes huvides ühinged, mis toetavad või soodustavad tegevust mõnes järgmises valdkonnas (loetelu ei ole ammendav):

1. amatöörspord;
2. kunst;
3. füüsiliste või vaimsete puuetega isikute abistamine või kaitse;
4. põgenike abistamine;
5. heategevus;
6. kodaniku- või inimõigused;
7. tarbijakaitse;
8. kultuur (sh rahva-, harrastus-, pärimus-, pärandkultuur jms);
9. demokraatia;
10. ökoloogia või keskkonnakaitse;
11. haridus, väljaõpe (sh huvi- ja vabaharidus ning mitteformaalse õppe edendamine);
12. rassilise, rahvusliku, usulise vm õiguslikule ettekirjutatud diskrimineerimisvormi kõrvaldamine;
13. vaesuse kõrvaldamine;
14. tervis või füüsiline heaolu;
15. ajaloo säilitamine;
16. humanitaar- või katastroofiabi;
17. arstiabi;
18. laste-, noorte- ja ebasoodsas olukorras olevate üksikisikute kaitse;
19. vigastatud või kaitsetute loomade kaitsmine;
20. valitsuse koormuse kergendamine;
21. religioon;
22. teadus;
23. sotsiaalne ühtekuuluvus;
24. sotsiaalne või majanduslik areng;
25. ühiskondlik heaolu;
26. igasugune muu tegevus, mille avalikke huve määratlev (ekspert)komisjon määratleb avalikku huvi toetava või soodustavana.

Ülaltoodud loetelu sisaldab praktiliselt kõiki avalikes huvides toimuva tegevuse valdkondi, kuid ükski loetelu ei saa olla ammendav, samuti võib see osutada konkreetse riigi eripärast (spetsiifilised vajadused, väärtused, traditsioonid) tulenevalt ka liiga mahukaks. Samas tuleb märkida, et tegevuste loetelu, mida käsitletakse avaliku huvina, ei piirdu eeltoodud näidetega ning seda, kas mõni tegevus on avalikes huvides, saab hinnata vaid lähtudes konkreetsetest asjaoludest iga juhtumi puhul eraldi.

Nimekirja kandmisel arvestab maksuhaldur, kas ühing on loodud ja tegutseb peamiselt avalikes huvides, see tähendab:

- a. mittetulunduslik organisatsioon toob märkimisväärset kasu
 - i. üldsusele tervikuna või
 - ii. kasusaajate sihtgrupile,
 - kus näiteks grupp on elanikkonna kui tervikuga võrreldes ebasoodsamas olukorras või
 - sihtgrupile erilise kasu toomine on ühiskonna jaoks märkimisväärselt väärtuslik.
- b. kõik muud tegurid osutavad sellele, et mittetulunduslik organisatsioon on loodud ja tegutseb peamiselt avalikes huvides.

Juhime tähelepanu sellele, et eelnevalt loetletud tegevuse valdkonnas tegutsemine ei tähenda, et ühing sobib automaatselt tulumaksusoodustusega ühingute nimekirja.

3. Heategevus ja avalik huvi spordivaldkonnas

Heategevusliku kriteeriumi täitmiseks peab spordiorganisatsioon olema võimeline arendama inimeste tervist ja füüsilist vormi. Spordiklubi puhul peab kõigil soovijatel olema võimalus spordiklubiga liituda (v.a mõistlikud piirangud, et klubi saaks efektiivselt tegutseda) ja kasutada spordiklubi poolt pakutavaid teenuseid. Nn hobispordiklubis, kus saavad osaleda kõik soovijad, sh ka täiskasvanud, ja osalejad saavad kasutada spordisaali, treeningvahendeid, osaleda võistlustel jms klubi poolt loodud võimalusi spordiga tegelemiseks.

Klubi tegevuses osalemiseks võib-olla määratud mõistlik tasu, mida keskmisest madalama sissetulekuga isikud on võimelised tasuma. Klubi liikmetel ei tohi olla täiendavaid soodustusi võrreldes teiste klubis osalejatega. Klubisiseste ja klubidevaheliste võistluste korraldamine on aktsepteeritav, lubatud on suunata sinna nii rahalisi kui muid vahendeid, kuid on oluline, et samal ajal saavad klubis spordiga tegeleda ka kõik teised soovijad. Laste ja noorte sporditegevust arendavate ja sportimiseks võimalusi loovate spordiklubide tegevus ongi üldjuhul heategevuslik.

Amatöörspordi toetamine on heategevuslik, kui toetatakse amatöörtasandil harrastatavaid spordialasid ja sportmänge, nt kohalike amatöörspordiklubide (jalgpall, tennis jt), spordikeskuste, muude organisatsioonide, mis tegelevad konkreetsete amatöörspordialade või -mängude edendamise, tegevust.

Heategevuslik spordiorganisatsioon

- korraldab sportlikku tegevust – treeninguid, koolitusi, avatud üritusi ja võistlusi;
- on avatud harrastajatele tema poolt korraldatavas sportlikus tegevuses;
- korraldab sportlikku tegevust lastele ja õppivatele noortele;
- võib küsida osalejatelt sportlikus tegevuses osalemise eest tasu, kuid see tasu ei tohi olla osalejale ebaproportsionaalselt kõrge (peab olema üldkättesaadavust võimaldav) ning sporditegevuse korraldaja eesmärk ei saa olla kasumi teenimine;
- peab oma reeglites võimaldama hinnasoodustusi vähekindlustatutele, kui sportlikus tegevuses osalemise eest küsitakse tasu;
- korraldab regulaarselt avatud üritusi liikumise, spordi ja oma spordialade tutvustamiseks ning selles tegevuses osalemise võimaldamiseks.

Tingimused, mis välistavad nimekirja kuulumise:

- spordiorganisatsioon tegeleb ainult täiskasvanute võistlussarjades osalevate professionaalsete võistkondadega/sportlastega;
- spordiorganisatsioon tegutseb teenuse müügiga – tasulise teenuse osutamisega turuhinnas sarnaselt äriühingutega ning ta ei paku teenust vähekindlustatutele püsivald tasuta või soodushindadega;
- organisatsioon tegeleb peamiselt vara haldamisega.